

- Колико пута Вам се догодило да имате проблеме да нешто завршите у Општини?
- Да ли сте приметили у Вашем комшилуку неки проблем који не може никако да се реши?
- Да ли имате проблема са легализацијом некретнине?
- Да ли Вам се десило да радници у локалним институцијама нису желели да Вам се обрате на Вашем матерњем језику? Да ли су одбили да Вам помогну?
- Колико пута сте се нашли у безизлазној ситуацији, а нисте знали коме да се обратите?

**ОВОМ БРОШУРОМ
ЋЕМО ПОКУШАТИ
ДА ВАМ ПОМОГНЕМО!**

Као грађанин општине Лепосавић и припадник српске заједнице имате права која су Вам загарантована по Уставу и низу закона.

Оно што треба да знате, пре свега, јесте да поштовање ових права не зависи од добре воље појединаца, већ је обавеза **СВИХ** институција! Ово значи да запослени у институцијама по закону морају да их поштују **БЕЗ ИЗУЗЕТАКА И БЕЗ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ!**

Шта да радим уколико желим да се чује мој глас на локалу?

Улица у којој живим није асфалтирана.
Како то могу да променим?

У ситуацијама када желите самостално или са комшијама да промените ствари које Вам сметају или Вам отежавају живот, имате право да понудите решење Вашој Општини.

Да, али како?

Постоје разни начини путем којих можете Општини да предложите Ваша решења. Она су следећа:

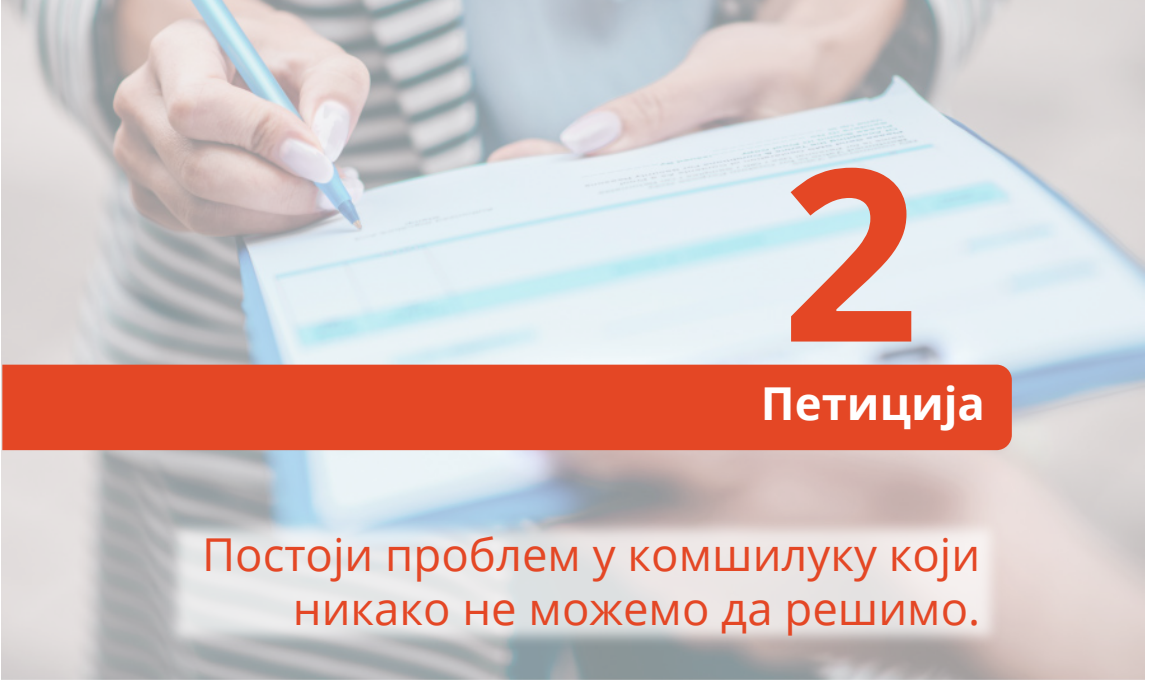
1

Јавне консултације у Скупштини Општине

Не знам како да се обратим Општини са предлогом решења.

Најмање два пута годишње, Скупштина Општине је у обавези да Вас обавести о одржавању седнице на којој можете одборницима представити Ваше проблеме или понудити решења. На тој седници можете да представите проблем, да тражите решење, и да питате шта год хоћете.

Такође, имате право да учествујете на јавним седницама Скупштине на коме се одлучује о општинском буџету, где можете да предложите да у буџету резервишу средства која су потребна да решите проблеме из Вашег насеља. Пошто одлука о одржавању ових седница често није објављена у медијима, покушајте да потражите време одржавања на званичном сајту Ваше Општине (<https://www.eleposavic.com/> или <https://www.leposavic.net/>). Уколико немате приступ интернету, можете телефоном окренути Вашу општину на следећи број: **028/497-180**

2

Петиција

Постоји проблем у комшилуку који
никако не можемо да решимо.

Петиција је писмени предлог решења које имате, а можете га послати у своје име или заједно са Вашим комшијама. Петицију могу да потпишу Ваше комшије, пријатељи, колеге, чланови породице и сви остали који подржавају Вашу идеју. Решење које нудите мора бити изводљиво и од јавног значаја тј. оно које Општина може да реши: постављање осветљења у Вашој улици, поправка водовода, додатно присуство полиције у Вашем комшилуку, ограничење рада кафића због буке, и тако даље. Ако будете предложили за приватне сврхе, не очекујте позитиван одговор!

Након што сте самостално или са комшијама ставили предлог на папир, предајте га Скупштини општине Лепосавић, која се налази у улици **Војске Југославије 33**. Саветујемо Вам да се пре предаје петиције консултујете са правником из Вашег комшилука. Општина је дужна да одговори на Ваш захтев у року не дужем од три (3) месеца.

3

Саветодавне комисије

Сматрам да има доста проблема у мом насељу, и желим да будем део решења. С ким да се удружим и решим тај проблем?

Ако имате жељу да будете сталан део процеса доношења одлука у Вашој општини, имате право да будете део саветодавне комисије. Осим што заседају на скупштинским седницама, одборници Ваше општине су у обавези да формирају ове комисије које ће Вас укључити у решавање одређеног проблема од значаја за Ваше насеље или целу општину. У ту сврху Вам могу помоћи локалне невладине организације, које су такође део саветодавних комисија, а оне се могу формирати за различите области свакодневног живота: локална инфраструктура, културна дешавања, безбедност, образовање, пољопривредна делатност и тако даље. За више детаља обратити се:

Зграда Скупштине општине Лепосавић се налази у улици налази у улици **Војске Југославије 33.**

Да ли као припадник српске заједнице имам посебна права?

Добила сам образац само на албанском језику, а ништа не разумем.

На Косову су албански и српски језик равноправни језици. То значи да сва званична документа и услуге локалне институције морају да Вам пруже на српском језику.

То значи да:

- Можете да одете у Општину и да тражите да Вам на Вашем језику објасните нешто што Вама није јасно.
- Можете да тражите да добијете све документе, о бавештења, одлуке, форумаре на матерњем језику.
- Сви судски поступци морају да буду на Вашем матерњем језику.
- Ако неко од службеника не зна Ваш матерњи језик, запослени у Општини су у обавези да нађу неког ко га зна.

Пример кршења Ваших језичких права:

- добили сте званична документа (судске одлуке на пример), али само на албанском језику;
- добили сте личну карту где је Ваше име или презиме погрешно написано (на пример, пише q umesto ć);
- добили сте личну карту где је Ваша улица или место пребивалиште погрешно написано (на пример пише само Leposaviq, уместо Leposavić);
- били сте принуђени да потпишете законски обавезајући уговор на албанском језику, без српског превода;
- припадник Косовске полиције Вам није на српском језику објаснио који сте саобраћајни прекршај начинили, јер нико од колега не говори српски.

Ако сте се нашли у некој од горе наведених ситуација (или нешто слично) значи да су Вам права озбиљно била прекршена. Уколико Вам се нешто слично поново деси, треба да знате да имате право да се жалите.

Први корак јесте да упутите жалбу институцији која је прекршила Ваша права. Уколико надлежна институција није реаговала на Вашу жалбу, постоје органи којима можете да се обратите. Следеће институције могу да Вам пруже савет или поднесу жалбу или тужбу у **Ваше име**:

1 | Заштитник грађана (Омбудсман)

Заштитник грађана је независна институција која има мандат да решава случајеве кршења људских права и злоупотребу овлашћења од стране јавних институција. Ова институција има право да спроводи истраге о раду институција, те пружа правне и услуге заступања грађана. Овој институцији можете да се обратите уколико сте имали неки проблем са судом или полицијом, или ако било која институција крши Ваша права.

Канцеларија Заштитника грађана налази се у Приштини, у улици Миђени. Уколико желите директно да се обратите Канцеларији, то можете учинити телефонским позивом на број **038/223-782**, као и слањем мејла на **info.oik@oik-rks.org**. Институција Заштитника грађана поседује подружне канцеларије по регионима, којима се такође можете директно обратити:

Северна Митровица (обухвата четири општине на северу Косова), адреса: Филипа Вишњића бр. 4, контакт: 063/817-44-79 и 044/393-181 (рад са клијентима понедељком и четвртком од 10:00 до 14:00).

2 | Општинска канцеларија за заједнице

Општинска канцеларија за заједнице одговорна је за бољу заштиту права заједнице и за осигурање равноправног приступа невећинских заједница општинским јавним услугама. Председник лепосавићке Општинске канцеларије за заједнице је Иسمет Исламовић, коме се за решавање својих проблема можете обратити слањем мејла на ismet.islamovic@rks-gov.net.

3 | Канцеларија повереника за језике

Канцеларија повереника за језике је механизам који штити језичка права грађана Косова. Да будемо прецизнији, овој институцији можете да се обратите уколико дође до кршења Ваших језичких права. На пример, ако не можете да приступите информацијама на Вашем матерњем језику, или ако сте добили документ без превода или ако нисте добили превод неке судске одлуке, то можете да пријавите Канцеларији повереника за језике. Ова институција може да Вам пружи савет у вези са Вашим случајем и евентуално да кажњава институцију која крши Ваша права.

Канцеларија повереника за језике налази се у Приштини, у згради Владе, на тргу Мајке Терезе (шести спрат, канцеларија бр. 605/A). Уколико желите директно да се обратите Канцеларији, то можете учинити телефонским позивом на бројеве **038/200-14-448** и **038/200-14-612**, као и слањем мејла на **info-zkgj-kp-j@rks-gov.net**

Поред Ваших права која имате као припадници невећинске заједнице, да ли сте знали да имате и социјална права?

Знам, али шта то конкретно значи?

То значи да ако сте социјално угрожени, имате права на помоћ од владе. На пример, ако сте стамбено или материјално збринути, има институција које могу да Вам помогну. Поред тога, ако сте особа са посебним потребама, или ако Вам деца имају посебне потребе, имате право на додатну помоћ од институција. Институција којој се можете обратити поводом ових или сличних проблема (а које Вас уједно могу упутити и на институције на централном нивоу) у општини Лепосавић је **Центар за социјални рад**.

Треба да знате да је могуће да Центар за социјални рад у Вашој општини пружа грађанима и додатне услуге преко невладиних организација. Некад то може да буде помоћ у кући старијим особама (геронто помоћници) или људима са посебним потребама. Неке друге организације нуде услуге попут психолошке помоћи или подршке људима са проблемима зависности (нпр. алкохолизам). Све ово зависи од општине до општине,

али ако Вам треба додатна помоћ, вреди да се обраЦентру за социјални рад у општини Лепосавић. То можете учинити:

- ✓ личним одласком до Центра, који се налази преко пута главне аутобуске станице у Лепосавићу,
- ✓ позивом на телефоне: 064/820-40-41, 028/83-250, 028/83-977,
- ✓ слањем мејла на адресу:
goran.milicevic@rks-gov.net или
csrleposavic@mts.rs.

Којим још институцијама могу да се обратим уколико наиђем на проблем, а све горе наведене институције га не могу решити?

Била сам на свим могућим шалтерима, позвала све бројеве телефона у Општини, али ми нико није помогао.

У Приштини постоје институције које се посебно баве проблемима које тиште припаднике невећинских заједница на Косову:

1 | Министарство за заједнице и повратак

Министарство за заједнице и повратак се стара о правима свих невећинских заједница на Косову, али брине и о повратку расељених лица.

Министарство за заједнице и повратак се налази у Косову Пољу, на тргу Мајке Терезе. Уколико желите да се директно обратите Министарству или пошаљете одређени захтев, можете се обратити позивом на телефон **038/200-16-502** или слањем мејла на адресу: **request.mkk.mzp.mcr@rks-gov.net**.

2 | Саветодавно веће за заједнице

Саветодавно веће за заједнице делује у оквиру Канцеларије премијера Косова. Савет чине чланови косовских невећинских заједница (тј. Срби, Горанци, Бошњаци, Турци, Роми, Ашкалије, Египћани, Црногорци и Хрвати). Циљ рада Већа је заштита и очување права свих невећинских заједница на Косову.

Саветодавно веће за заједнице се налази у канцеларији 321, у згради Скупштине, у улици Мајке Терезе у Приштини. Већу се можете обратити позивом на **038/200-12-048** или слањем мејла на **ccc@president-ks.gov.net**.

This publication has been funded by UK aid from the UK government; however, the views expressed do not necessarily reflect the UK government's official policies.

Izradu ove publikacije finansirala je Vlada Ujedinjenog Kraljevstva – UK AID. Stavovi izraženi u publikaciji ne odražavaju nužno politiku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.

Kjo publikim është financuar nga UK AID e Qeverisë së Britanisë së Madhe, megjithatë, pikëpamjet e shprehura në këtë video nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht politikat zyrtare të qeverisë së Britanisë së Madhe.

